

**INSTYTUT EKONOMIKI ROLNICTWA
I GOSPODARKI ŻYWNOŚCIOWEJ
PAŃSTWOWY INSTYTUT BADAWCZY**

Renata Grochowska

Unijna polityka wsparcia sektora żywnościowego po 2013 roku

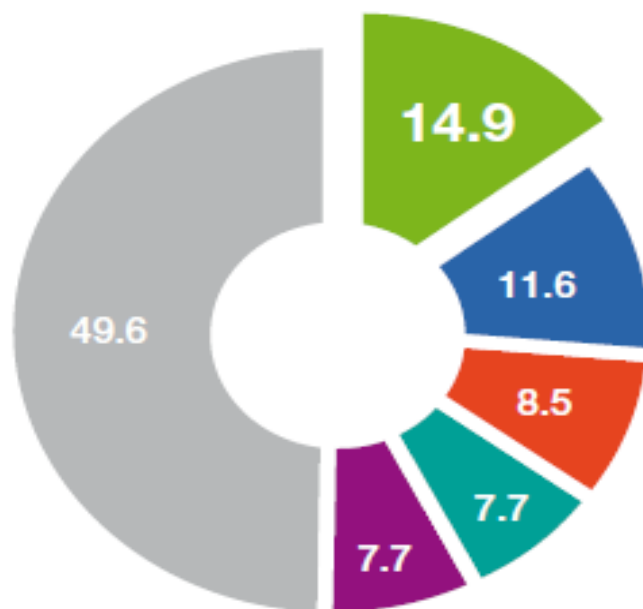
**„Przemysł spożywczy – otoczenie rynkowe, inwestycje,
ekspansja zagraniczna ”**

Kraków, 25 października 2013 r.

Plan prezentacji

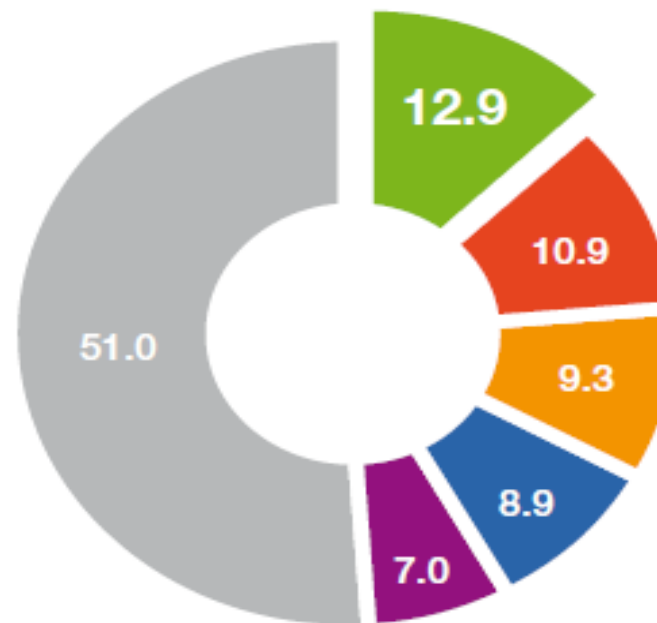
- 1. Rola sektora żywnościowego w Unii Europejskiej – kilka liczb.**
- 2. Polityka wsparcia sektora żywnościowego w UE – obecne problemy.**
- 3. Potencjalne rozwiązania na przyszłość.**
- 4. Konsekwencje dla Polski w nadchodzących latach.**
 - sektor żywnościowy traktowany jako cały łańcuch żywnościowy;
 - prezentacja nie porusza kwestii związanych z bezpieczeństwem żywności .

Udział poszczególnych sektorów w obrotach gospodarki unijnej (%)

- Żywność i napoje
- Maszyny i urządzenia
- Wyroby metalowe
- Produkty naftowe

Udział wartości dodanej poszczególnych sektorów w PKB UE (%)

- Samochody
- Chemikalia
- Inne

Źródło: Eurostat 2010 (SBS)

Sektor żywnościowy w Unii Europejskiej –

jeden z najważniejszych sektorów gospodarki unijnej,

ale

- duże rozdrobnienie (99,1% to małe i średnie przedsiębiorstwa)

SMEs obroty - 49,3%, zatrudnienie - 63,4%

- malejący udział w światowym eksporcie

16,5% w 2010 r. *versus* 20,5% w 2002 r.

Liczba wniosków patentowych wysłanych do Europejskiego Biura Patentów w 2008 roku (%)

10% - 8%	7% - 4%	3% - 2%
Automobile	Basic chemicals	Medical and surgical equipment
Office machinery and computers	Transport equipment	Fabricated metal products
Pharmaceuticals		Soap and detergents
Television and radio		Rubber and plastic products
		Basic metals
		Food and drink products

Instrumenty Wspólnej Polityki Rolnej mające służyć wsparciu sektora żywnościowego po 2013 roku – I filar

◇ płatności bezpośrednie,

**◇ interwencja na rynkach rolnych (koniec kwot mlecznych w 2015 r. i cukrowych w 2017 r.;
rewizja dotychczasowego systemu interwencji i prywatnego przechowalnictwa; „pakiet mleczny” zwiększający siłę przetargową producentów, „klauzule bezpieczeństwa” jako odpowiedź na zakłócenia rynkowe – rezerwa kryzysowa).**

Instrumenty Wspólnej Polityki Rolnej mające służyć wspieraniu sektora żywnościowego po 2013 roku –

II filar - priorytety

- 1. Ułatwianie transferu wiedzy i innowacji w rolnictwie, leśnictwie i na obszarach wiejskich;**
- 2. Poprawa konkurencyjności wszystkich sektorów rolnictwa i zwiększenie rentowności gospodarstw rolnych;**
- 3. Poprawa organizacji łańcucha żywnościowego i promowanie zarządzania ryzykiem w rolnictwie;**
- 4. Odtwarzanie, chronienie i wzmacnianie ekosystemów zależnych od rolnictwa i leśnictwa;**
- 5. Wspieranie efektywnego gospodarowania zasobami i przechodzenia na gospodarkę niskoemisyjną i odporną na zmianę klimatu w sektorach rolnym, spożywczym i leśnym;**
- 6. Zwiększenie włączenia społecznego, ograniczanie ubóstwa i promowanie rozwoju gospodarczego na obszarach wiejskich.**

Rola Wspólnej Polityki Rolnej w zapewnieniu dostępu do surowców żywnościowych po 2013 roku

- ◇ instrumenty rynkowe, przeciwdziałające sytuacjom kryzysowym i tymczasowym zakłóceniom na rynkach rolnych,
- ◇ badania i rozwój, wspierające transfer wiedzy w celu doskonalenia produktywności gospodarstw rolnych,
- ◇ instrumenty zapewniające środowiskowe zrównoważenie produkcji rolnictwa unijnego, ale nie ograniczające dostępu do odpowiedniej ilości i jakości surowców żywnościowych.

**Czy środki i instrumenty przewidziane w ramach
Wspólnej Polityki Rolnej należy uznać za
wystarczające dla zwiększenia efektywności
funkcjonowania i konkurencyjności unijnego
sektora żywnościowego?**

Podstawowe zarzuty wobec obecnej polityki wsparcia sektora żywnościowego w UE

- brak holistycznego spojrzenia na cały łańcuch żywnościowy, skupianie się jedynie na poszczególnych ogniwach tego łańcucha;
- rozproszenie rozwiązań prawno-regulacyjnych w różnych politykach unijnych, brak spójności między nimi (WPR, polityka konkurencji, przemysłu, handlowa, zatrudnienia, środowiska, energii, itd.).

Czy potrzebna jedna „polityka przemysłowa dla sektora żywnościowego”?

Rozwiązania na przyszłość (1)

wzrost konkurencyjności na Jednolitym Rynku

- ◇ **Uzupełnienie i harmonizacja rozwiązań prawno-regulacyjnych, zniesienie barier administracyjnych;**
- ◇ **Dostęp do środków finansowych, szczególnie dla SMEs wymagających wsparcia ze źródeł bankowych i pozabankowych;**
- ◇ **Wsparcie inwestycji w innowacyjne rozwiązania, pomoc dla SMEs;**
- ◇ **Przeciwdziałanie nieetycznym praktykom komercyjnym, np. późne płatności.**

Rozwiązania na przyszłość (2)

wzrost konkurencyjności na rynku globalnym

- **Kontynuacja negocjacji międzynarodowych (Runda Doha) oraz regionalnych / bilateralnych w celu zwiększenia dostępu UE do rynków trzecich – surowce rolno-żywnościowe;**
- **Wsparcie MSEs na rynkach zagranicznych (dostęp do kredytów eksportowych, ubezpieczenia);**
- **Promocja produktów unijnych na rynkach krajów trzecich.**

Szanse na przyszłość dla sektora żywnościowego

- **Inwestycje
w badania
i rozwój.**
- **Transfer do
praktyki**

**„Zazielenienie”
sektora
żywnościowego
*(green food chain)***

Szacunki potencjału światowego dla rozwoju najnowszycy technologii (w mld \$)

	Current market size (around 2006/08; \$)	Expected size in 2015 (around 2012/15; \$)	Expected compound annual growth rate
Nanotechnology	80bn	1500 *bn	30%
Micro and nanoelectronics	250 bn	325 bn	9%
Industrial biotechnology	90 bn	135 bn	8%
Photonics	230 bn	480 bn	8%
Adv. materials	100 bn	150 bn	6%
Adv. manufacturing techn.	150 bn	200 bn	5%

** Average estimation with high variance*

Source: ECR 2010; Confindustria (2009)

Nanotechnologia w sektorze żywnościowym - zwiększenie efektywności produkcji rolnej, procesu przetwarzania, pakowania i wartości odżywczej produktów żywnościowych przy obniżeniu kosztów i wydłużeniu okresu przydatności do spożycia.

Wydajność środowiskowa unijnego sektora żywnościowego

5.3%

Food and drink manufacturers account for 5.3% of industrial final energy use globally⁵

18%

European food and drink manufacturers have cut their GHG emissions by 18% between 1999 and 2008, while increasing their production value by 29% over the same period⁶

1.8%

Food and drink manufacturers account for 1.8% of total water use in the EU⁷

5%

The food and drink industry accounts for 5% of overall food waste generated in the EU (Note: excluding agriculture)⁸

20%-30%

Food and drink products account for approximately 20-30% of the overall environmental impacts of consumption in the EU 27⁹

Innovation Partnership „Agricultural Productivity and Sustainability”

Partnerstwo Innowacyjne w obszarze produktywności i rozwoju zrównoważonego w rolnictwie

Cel: szybsze niż dotąd implementowanie nowych rozwiązań do praktyki.

Grupy operacyjne łączące: rolników, doradców, naukowców, biznes i in. zainteresowanych.

Źródła finansowania: II filar WPR, Polityka Spójności, program „Horyzont 2020”, fundusze krajowe, środki prywatne.

Konsekwencje dla Polski

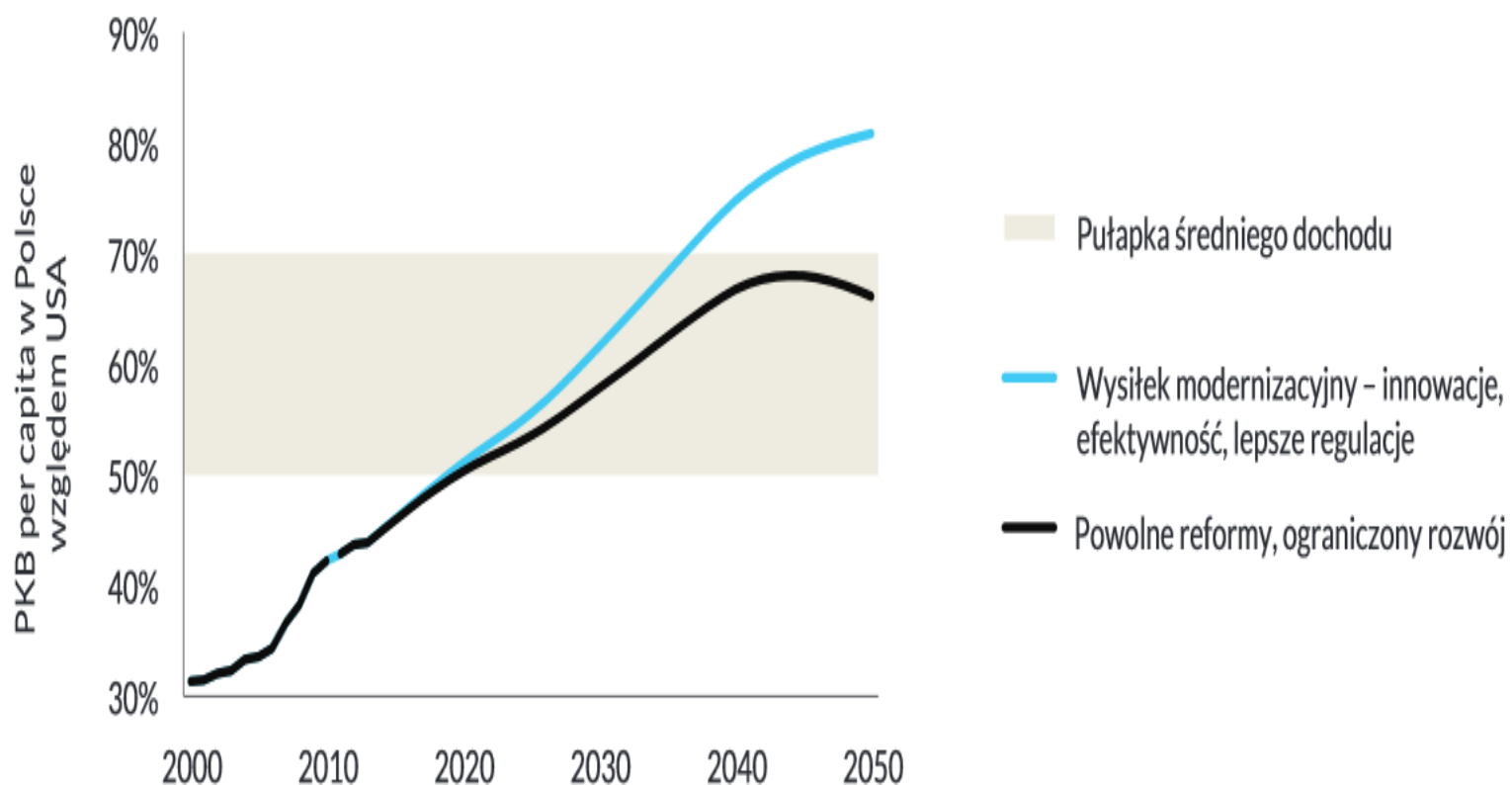
Szacowane tempo wzrostu PKB przy wykorzystaniu funduszy europejskich większe o 0,5-0,9 %,

ale

efekt tego pakietu stymulacyjnego skończy się po 2020 roku!!!

Konsekwencje dla Polski

Uniknięcie pułapki średniego dochodu wymaga konsekwentnych działań modernizujących nasz system prawny, instytucjonalny oraz gospodarkę

Źródło: raport „Niskoemisyjna Polska 2050”, 2013

Przyszłość polskiego sektora żywnościowego w nadchodzących latach

Wyczerpywanie się prostych rezerw wzrostu – postęp techniczny z importu i zanik renty wynikającej z niskich kosztów pracy.

Rosnąca rywalizacja o nowe rynki na świecie oraz prymat doktryny ekonomicznej opartej na eksporcie.

Rozwiązania dla Polski:

Rodzima innowacyjność, wzmożona promocja polskiego eksportu oraz pozyskiwanie bezpośrednich inwestycji zagranicznych.

The search for a business enabling environment continues...

Dziękuję za uwagę

Dr hab. Renata Grochowska
Instytut Ekonomiki Rolnictwa i Gospodarki Żywnościowej
– Państwowy Instytut Badawczy
ul. Świętokrzyska 20, 00-002 Warszawa

E-mail: Renata.Grochowska@ierigz.waw.pl